

контрагентами з офшорним статусом потрібно детально аналізувати всі можливі фактори та цілі які підприємство має наміри отримати від такої діяльності та співпраці.

Аналізуючи все вищевикладене можна надати наступні пропозиції. Для того, щоб українські бізнесмени вкладали кошти в українську економіку необхідно, в першу чергу, реформувати податкову систему, яка повинна бути направлена не на те, щоб зібрати найбільше податків у бюджет, а на те, щоб бізнес міг «вільно дихати», тобто податки мають відповідати тому доходу, який отримує підприємство. Крім того, дуже гостро стоїть проблема корупції в органах державної влади. Її можна вирішити тільки тоді, коли зміняться взаємовідносини між гілками влади та бізнесом.

#### СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Офшори і все про них [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://all-about-offshores.blogspot.no>
2. Види офшорних зон та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
3. Офшорна зона [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про перелік офшорних зон» № 143-р від 23 лютого 2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

УДК: 311: 343

### СТАТИСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Голубова Г.В., к.е.н., доцент кафедри статистики Національна академія статистики, обліку та аудиту

#### Голубова Г.В. Статистичне вивчення злочинності в Україні: регіональний аспект

У статті здійснено статистичний аналіз злочинності України у 2013 р. Актуальність дослідження обґрунтована змінами і реформами країни у частині її суспільного устрою. Таким чином, правова статистика має стати своєрідним інструментом державного регулювання. Автором охарактеризовані основні види правової статистики та деталізовано види кримінально-правової статистики. Автором проаналізовано географічну структуру тяжких та особливо тяжких злочинів, оскільки вони становлять найбільшу загрозу суспільству. Аналіз злочинності у сфері обігу наркотиків доводить, що найбільша питома вага злочинів у сфері обігу наркотиків була зафіксована на Донеччині (9,98%), Дніпропетровщині (9,89%), АР Крим (9,12%), Луганщині (8,10%) та в м. Києві (7,65%). Статистичний аналіз географічної структури злочинів за статтю, віковими групами, злочинними організаціями також доводить найвищий рівень злочинності на Сході та Півдні країни. Проаналізовані структурні зміни засуджених неповнолітніх за окремими видами злочинів.

**Ключові слова:** правова статистика, злочинність, статистичний аналіз

#### Голубова Г.В. Статистическое изучение преступности в Украине: региональный аспект

В статье осуществлен статистический анализ преступности Украины в 2013 г. Актуальность исследования обоснована изменениями и реформами страны в части ее общественного строя. Таким образом, правовая статистика должна стать своеобразным инструментом государственной регуляции. Автором охарактеризованы основные виды правовой статистики и детализированы виды криминально-правовой статистики. Автором проанализирована географическая структура тяжелых и особенно тяжелых преступлений, поскольку они составляют наибольшую угрозу обществу. Анализ преступности в сфере обращения наркотиков доказывает, что наибольший удельный вес преступлений в сфере обращения наркотиков был зафиксирован в Донецкой области (9,98%), Днепропетровской (9,89%), АР Крым (9,12%), Луганской (8,10%) и в г. Киеве (7,65%). Статистический анализ географической структуры преступлений за половым признаком, возрастными группами, преступными организациями также доводит наивысший уровень преступности на Востоке и Юге страны. Проанализированы структурные изменения осужденных несовершеннолетних за отдельными видами преступлений.

**Ключевые слова:** правовая статистика, преступность, статистический анализ

#### Golubova G. The Statistical study of criminality in Ukraine: a regional aspect

In the article is presents a statistical analysis of crime Ukraine in 2013. The relevance of the study justified the changes and reforms of the country in terms of its social structure. Thus, the legal statistics should become a tool of state regulation. The author described the main types of legal statistics and detailed types of criminal statistics. The author analyzes the geographical structure of grave and especially grave crimes, because they pose the greatest threat to society. Analysis of crime in the field of drug trafficking shows that the largest proportion of crimes in the field of drug trafficking was recorded in Donetsk (9,98%), Dnipropetrovsk (9,89%), Crimea (9,12%), Luhansk (8,10%), and Kiev (7,65%). Statistical analysis of geographic patterns of crime for the article, age groups, criminal organizations also proves the highest level of crime in the East and South of the country. Analyzed structural changes of juvenile offenders for certain types of crimes.

**Keywords:** legal statistics, criminality, statistical analysis

**Постановка проблеми.** Світова практика свідчить, що стабільність будь-якого суспільного устрою значною мірою залежить від стану правопорядку в країні. Тому одним з головних завдань держави є забезпечення правопорядку і законності, захист прав і свобод громадян, охорона прав і законних інтересів державних і недержавних організацій тощо та інший соціальний контроль за злочинністю й правопорушеннями. Статистичне вивчення злочинності в Україні набуває актуальності і масштабів у зв'язку з тими реформами й державними перетвореннями, що відбуваються нині в Україні, а також її тяжіння до європейського державного устрою та культури.

Злочинність в Україні “розвивається” за рахунок низки факторів. Не останню роль відіграє психологічна напруга в соціумі, а саме: нерівномірність розподілу доходів населення, низький рівень життя, рівень безробіття (наприклад, у 2013 р. 69,4% усіх засуджених це були особи у працездатному віці, які не працювали і не навчалися), зростання алкоголізму, в тому числі серед молоді, стрімке зростання цін на товари та послуги та багато інших причин. При цьому, географія злочинності в Україні є неоднорідна і це зумовлено низкою факторів, властивих окремому регіону країни. З цієї позиції, слід максимально приділяти статистичну увагу тим регіонам України, які з точки зору міжнародного права вважаються криміногенними.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Формування правової статистики ґрунтується на дослідженнях багатьох зарубіжних науковців: А. Геррі, Е. Галей, Д. Граунт, В. Петтіта ін. Питаннями правової статистики займалися і вітчизняні науковці: В.Б. Захожай [1], А.М. Єріна, І.В. Калачова [2], Н.Г. Навроцька [3], Г.Г. Трофімова [4], В.С. Федорченко, І.О. Христин [5] та ін.

**Метою** публікації є аналіз стану та формування злочинності в Україні на регіональному рівні.

**Виклад основного матеріалу.** В Україні термін “правова статистика” введено в науковий обіг з 1980 р. До цього часу вживався термін “судова статистика”. Довгий час цьому терміну передував термін “моральна статистика”, який увів у науковий обіг французький адвокат А. Геррі. У 1853 р. на I Міжнародному статистичному конгресі в Гаазі А. Кетле підкреслив, що існують 180 різних визначень моральної статистики, тому предмет моральної статистики є надзвичайно широким. Найбільшу увагу науковців привертав такий розділ моральної статистики, як кримінальна статистика, оскільки вона містила відомості та аналіз стосовно діянь, що становили найбільшу

загрозу суспільству. Таким чином, в залежності від виду та форми злочину, предметом правової статистики є кримінально-правова, цивільно-правова та адміністративно-правова статистика.

Кримінально-правова статистика в залежності від основних стадій кримінальних процесів має декілька видів:

– *статистика попереднього розслідування* – охоплює діяльність органів дізнання, попереднього слідства і прокуратури. Вона включає: облік і реєстрацію злочинів, кримінальних справ, матеріалів про злочини, вирішених у відповідності з кримінально-процесуальним законодавством, а також осіб, які скоїли злочини, і потерпілих від злочинів; облік заходів щодо розслідування злочинів, терміни розслідування, суми відшкодованих збитків, профілактичну роботу тощо;

– *статистика кримінального судочинства* – відображає роботу судів усіх інстанцій щодо здійснення правосуддя. Така статистика відображає облік як кількісних (число кримінальних справ, що надійшли до судів, їх рух, кількість засуджених і виправданих осіб тощо), так і якісних показників (терміни розгляду кримінальних справ, направлення їх на додаткове розслідування, призначені судом види і розміри покарання тощо);

– *статистика виконання судових вироків* – відображає діяльність установ кримінально-виконавчої системи щодо реалізації призначених судами покарань.

Правова статистика аналізує та оцінює структуру, динамічність злочинності, в тому числі за видами злочинів, формами тяжкості, віковими групами злочинців, статтю, географічною структурою злочинів, мірами покарання тощо. Автором наведено структуру злочинності за регіонами України та структуру тих злочинів, що класифікуються як тяжкі та особливо тяжкі, рис. 1.

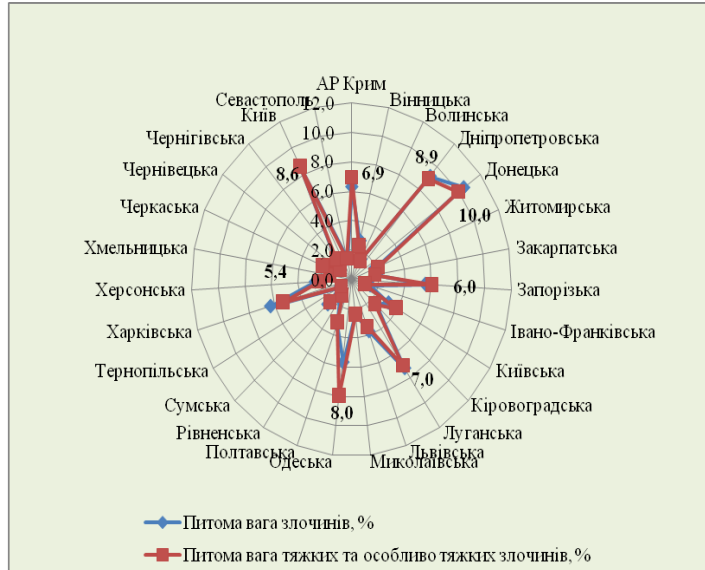


Рис. 1 Питома вага злочинів за регіонами України у 2013 р.

За даними правоохоронних органів України у 2013 р. виявлено 169,9 тис. тяжких та особливо тяжких злочинів, що становили 30,1% від загальної кількості злочинів (563,6 тис.). Тяжкими злочинами визнають умисні діяння, що являють підвищену суспільну небезпеку. Умисним злочин визнають тоді, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала суспільно небезпечний характер своєї дії або бездіяльності, передбачила її суспільно небезпечні наслідки і бажала їх, або свідомо допускала настання цих наслідків [6].

Рис. 1 свідчить, що найбільша питома вага тяжких та особливо тяжких злочинів у 2013 р. припадала на Донецьку (10%), Дніпропетровську (8,9%), Одеську (8,0%), Луганську (7,0%) області та м. Київ – 8,6%.

У 2013 р. виявлено, що 8,8% усіх злочинів вчинили особи, які раніше уже вчиняли злочин та 3,4% усіх злочинів, було здійснено жінками, рис.2. У 2013 р. найбільша частка осіб, які вже вчиняли злочин зафіксована на Сході країни: Донеччина – 12,57%. Луганщина – 10,27%, Дніпропетровщина – 10,65%. Також, найбільша питома вага жінок, які скоїли злочинні дії у 2013 р. була в таких регіонах країни, як Донецькій (11,65%), Дніпропетровській (8,77%) та Луганській (7,97%) областях.

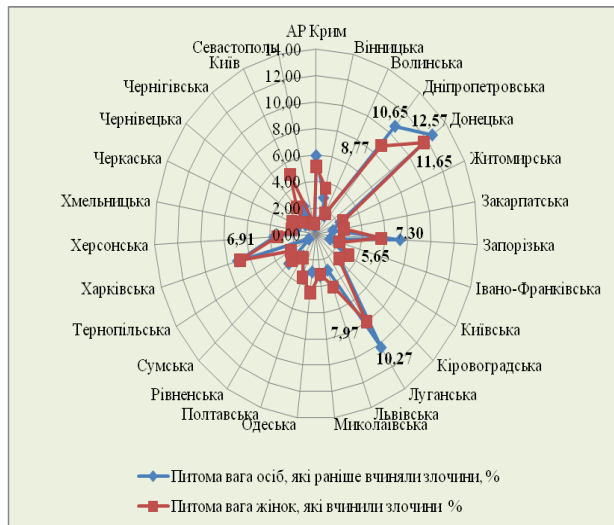


Рис. 2 Питома вага осіб, які раніше вчиняли злочин та жінок, які скоїли злочин за регіонами України у 2013 р.

У 2013 р. 6,0% злочинів було вчинено у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, рис. 3. Наркотичними засобами визнаються лікарські препарати та речовини, а також рослини або їх частини, що містять наркотики.

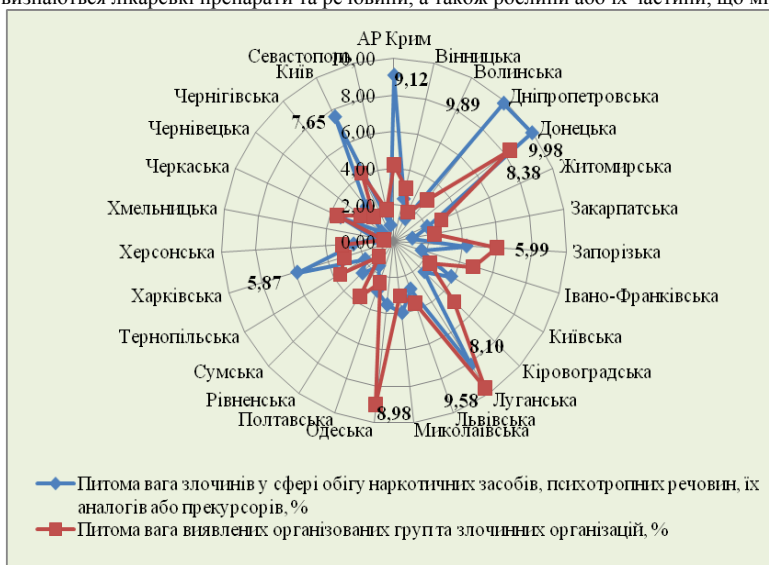


Рис. 3 Питомі ваги злочинів у сфері обігу наркотиків та злочинних організацій за регіонами України у 2013 р.

Рис. 3 ілюструє, що у 2013 р. найбільша питома вага злочинів у сфері обігу наркотиків була зафіксована на Донеччині (9,98%), Дніпропетровщині (9,89%), АР Крим (9,12%), Луганщині (8,10%) та в м. Києві (7,65%). Водночас, у 2013 р. найбільша частка організованих злочинних груп виявлено в Луганській (9,58%), Одеській (8,98%), Донецькій (8,38%) областях.

Таким чином, спостерігається певна статистична закономірність злочинності в Східних регіонах країни та на Півдні. В табл. 1 автором наведено географічну структуру злочинів у 2013 р.

Таблиця 1

Географічна структура злочинності в Україні у 2013 році

Регіони України*	Кількість виявлених злочинів (випадків)	Питома вага злочинів (%)
Центральний	110029,0	19,9
Західний	78190,0	14,2
Східний	132346,0	24,0
Південний	132203,0	24,0
Північний	98845,0	17,9
<b>Всього</b>	<b>551613,0</b>	<b>100,0</b>

\*Центральний: Вінницька, Дніпропетровська, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська

Західний: Львівська, Закарпатська, Волинська, Тернопільська, Рівненська, Хмельницька, Івано-Франківська, Чернівецька

Східний: Донецька, Луганська, Харківська

Південний: АРК, Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька

Північний: Київська, Житомирська, Чернігівська, Сумська

Розраховано автором за джерелами [7-9]

За даними табл. 1 у 2013 р. серед злочинності лідували регіони Південної (24,0%) та Східної України (24,0%). Водночас, найбільша частка злочинів зафіксована в Донецькій області – 11,2% усіх зареєстрованих злочинів країни, а найменша питома вага злочинів – у Західних регіонах України – 14,2%, зокрема на Тернопільщині – менше 1% злочинів.

В суспільстві існує глобальна проблема виховання психологічно здорової та врівноваженої молоді, особливо у частині демократизації її прав. Найбільше потерпають незахищені верстви населення: діти-сироти, діти з неблагополучних сімей, багатодітні сім'ї тощо. Їх соціальна незахищеність, здебільшого, породжує низький рівень грамотності населення, розвиток алкоголізму та наркоманії, бродяжництво тощо. В свою чергу, такий спосіб життя порушує баланс здорового суспільства в країні, а як наслідок – зростання злочинності. Так, у 2013 р. 46 % усіх засуджених це були неповнолітні та молодь у віці до 30-ти років, рис. 4., рис. 5.

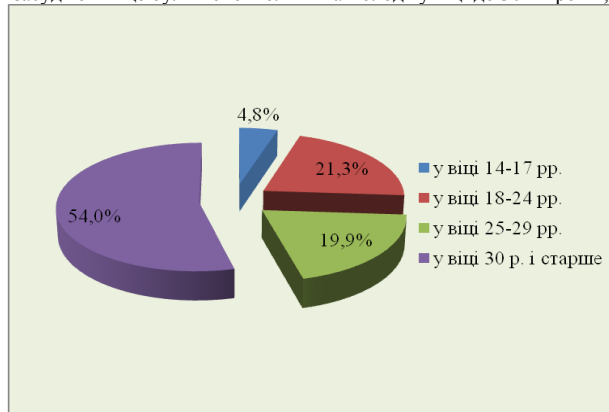


Рис. 4. Структура засуджених за віковими групами у 2013 р.



Рис. 5. Географічна структура неповнолітніх, які скоїли злочин у 2013 р.

Рис. 5 свідчить, що найбільша частка неповнолітніх, які скоїли злочин у 2013 р. була в Донецькому регіоні – 10,8%, Луганському – 7,0% та Дніпропетровському – 6,8%. При цьому, у 2013 р. частка засуджених неповнолітніх (4,8%) лише на 0,7 в. п. була менша, ніж у 2012 р. (5,5%), табл. 2.

Таблиця 2

**Структура та структурні зміни неповнолітніх, засуджених за окремі види злочинів**

(за даними Державної судової адміністрації України; відсотків до кількості засуджених за відповідні злочини)

Види злочинів	Питома вага, %		Структурні зміни, в. п.
	2012	2013	
Усього	5,5	4,8	-0,7
<i>За окремими видами злочинів:</i>			
проти основ національної безпеки	-	-	-
проти життя та здоров'я особи	2,5	1,9	-0,6
проти волі, честі та гідності особи	-	1,2	1,2
проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	10,2	7,2	-3,0
проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	-	0,1	0,1
проти довкілля	0,9	0,6	-0,3
проти громадської безпеки	0,6	0,7	0,1
проти безпеки руху та експлуатації транспорту	7,9	8,9	1,0
проти громадського порядку та моральності	5,0	5,7	0,7
у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів тощо	1,8	1,3	-0,5
проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян	0,5	0,4	-0,1
проти правосуддя	0,8	0,6	-0,2
інші види злочинів	-	5,9	5,9

Дані табл. 2 свідчать, що у 2013 р. питома вага засуджених неповнолітніх за злочин проти статевої свободи та статевої недоторканості особи становила 7,2%, що на 3,0 в. п. менше, ніж у 2012 р. Водночас, зафіксовано зростання частки злочинності проти безпеки руху та експлуатації транспорту на 1 в. п. та проти громадського порядку та моральності – 0,7 в. п.

Слід пам'ятати, що неповнолітні це особливо вразлива верства населення, яка потребує соціальної уваги, поваги та розуміння. Тому, забезпечення статистичного супроводу у частині контролю за злочинністю неповнолітніх, неблагополучних та інших незахищених верств населення є необхідною передумовою у реалізації державної політики виховання здорової молоді та її соціального захисту.

**Висновки.** Правова статистика повинна комплексно та ґрунтовно підійти до регіонального вивчення злочинності в Україні та, на думку автора, стати своєрідним сигнальним індикатором контролю та регулювання з боку держави. Боротьба зі злочинністю та ефективне розроблення запобіжних заходів, спрямованих на ліквідацію причин її виникнення, неодмінно мають ґрунтуватися на аналізі даних правової статистики. Крім того, єдиний уніфікований підхід щодо боротьби зі злочинністю не завжди може бути виправданим, оскільки кожен регіон України має свої особливості, історичний менталітет, соціально-демографічну структуру, моральні канони тощо. Більш дієві заходи, на думку автора, мають носити індивідуальний характер. Звісно, в умовах неоголошеної війни, нині аналізувати стан злочинності України, тим більше в регіональному розрізі, практично, неможливо. Однак, статистичне оцінювання злочинності в Україні сприятиме впровадженню вдалої соціальної політики держави, особливо у частині реалізації контролю та регулювання за тими категоріями населення, що потребують соціальної уваги.

**СПИСОК ДЖЕРЕЛ:**

- Захожай В.Б., Федорченко В.С. Правова статистика: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003
- Калачова І.В., Трофімова Г.Г. Правова статистика: Навч. посіб. – КНЕУ, 2005
- Навроцька Н.Г. Правова статистика: Навч. посіб. – К: Знання, 2007
- Трофімова Г.Г. Правова статистика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2001. — 75 с.
- Кальман О.Г., Христюк І.О. Правова статистика: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти. — Харків: Право, 2004

6. Кримінальний кодекс України від 14.10.2014 № 1703-VII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2014 р. – [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України /Правосуддя та злочинність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
8. Статистичний збірник “Регіони України”/Частина 1/ за ред. О.Г. Осауленка/ Державна служба статистики України, 2014
9. Статистичний збірник “Регіони України”/Частина 2/ за ред. О.Г. Осауленка/ Державна служба статистики України, 2014

УДК 330.837

### ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ АГРОБІЗНЕСОВИХ СТРУКТУР

Загурський О.М., докторант, к.е.н., доцент ДННУ «Академія фінансового управління»

#### Загурський О.М. Інституціональні інструменти застосування принципів соціальної відповідальності в діяльності агробізнесових структур

В статті проведено теоретичне дослідження проблеми застосування принципів соціальної відповідальності в діяльності бізнесових структур, в якому соціальну відповідальність бізнесу визначено як особливий економічний інститут капіталізму, що представляє собою генотипну модель закріплення суспільно значущих функцій (інституцій) за корпоративними структурами. Дієвим інструментом соціальної відповідальності агробізнесових структур є застосування механізмів по збереженню соціального устрою сільських громад на території яких вони здійснюють свою діяльність шляхом укладання соціальних угод, добровільне прийняття на себе обов'язків по вирішенню екологічних проблем та турбота про персонал компанії у вигляді надання на безоплатній основі різних медичних, освітніх та рекреаційних послуг.

В роботі запропоновано інституціонально-економічну модель інноваційної діяльності в аграрному секторі із застосуванням механізмів державно-приватного партнерства. За якої ключовим принципом побудови системи державного регулювання має бути не заміщення ринкових регуляторів, а певна компенсація вад ринкового механізму, розбудова інноваційно-інвестиційної інфраструктури, створення умов для підвищення конкурентоспроможності, технічного оновлення та сталого розвитку аграрного сектору.

**Ключові слова:** агробізнес, державно-приватне партнерство, контракт, соціальна відповідальність, соціальне інвестування.

#### Загурский О.Н. Институциональные инструменты применения принципов социальной ответственности в деятельности агробизнесовых структур

В статье проведено теоретическое исследование проблемы применения принципов социальной ответственности в деятельности бизнес-структур. Социальная ответственность бизнеса определена как особый экономический институт капитализма представляет собой генотипическое модель закрепления общественно значимых функций (институций) за корпоративными структурами. Действенным инструментом социальной ответственности аграрного бизнеса является применение механизмов по сохранению социального устройства сельских общин на территории которых они осуществляют свою деятельность путем заключения социальных соглашений, добровольное принятие на себя обязанностей по решению экологических проблем и забота о персонале компании в виде предоставления на безвозмездной основе различных медицинских, образовательных и рекреационных услуг.

В работе предложено институционально-экономическую модель инновационной деятельности в аграрном секторе с применением механизмов государственно-частного партнерства. В которой ключевым принципом построения системы государственного регулирования должно стать не замещение рыночных регуляторов, а определенная компенсация недостатков рыночного механизма, развитие инновационно-инвестиционной инфраструктуры, создание условий для повышения конкурентоспособности, технического обновления и устойчивого развития аграрного сектора.

**Ключевые слова:** агробизнес, государственно-частное партнерство, контракт, социальная ответственность, социальное инвестирование.

#### Zagurskiy O. Institutional instruments of application of the principles of social responsibility in the agribusiness

In the article held the theoretical study of the problem of application of principles of social responsibility in business structures, in which the social responsibility of business is defined as a special economic institution of capitalism, is a genotypic model fixing socially significant functions (institutions) for corporate structures. An effective tool of social responsibility of agribusiness is the use of mechanisms for maintaining social structure of rural communities in which they operate, through the conclusion of social agreements, voluntary assumption of responsibilities for environmental issues and concern about the company's personnel in providing free of charge a variety of medical, educational and recreational services.

In this paper we propose an economic model of innovation in the agricultural sector with the use of public-private partnership. For which the key concept of the system of state regulation should be no substitution of market regulators, and certain compensation for the shortcomings of the market mechanism, the development of innovation and investment infrastructure, creating conditions for competitiveness, technical updates and the sustainable development of the agricultural sector.

**Keywords:** agribusiness, public-private partnerships, contract, social responsibility, social investment.

**Постановка проблеми.** В умовах необхідності забезпечення узгодження інтересів громадського та приватного секторів економіки особливу значимість набуває аналіз механізмів управління та інструментів впливу на соціальне середовище найбільш активного суб'єкта економічних відносин – бізнесу. В економічно розвинутих країнах світу соціальна відповідальність є загально прийнятим правилом діяльності значної кількості великих, середніх і навіть малих компаній, які інтегрують її основні принципи в концепції корпоративного управління. Разом з тим в українському суспільстві соціальна відповідальність не посіла гідного місця в системі суспільних відносин та не перетворилася на усвідомлену та застосовану норму.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій** Питання соціальної відповідальності бізнесу, активно досліджуються науковою спільнотою. Серед сучасних актуальних досліджень в цьому напрямку слід виокремити роботи С. Архієрева, [1] Ю. Благова [2], Е. Гідденса [3] А. Колота [4], Ф Найта [5], Т. Сидориної [6] та ряду інших вчених. Однак не зважаючи на значні теоретичні доробки соціальна відповідальність бізнесу залишається однією із самих спірних сучасних концепцій, яка до цих пір не отримала свого остаточного визнання як спроба узгодження намірів та результатів капіталізму і потребує подальших досліджень.

**Мета наукової статті.** Теоретичне дослідження проблеми соціальної відповідальності бізнесу та аналіз інституціональних чинників, що мають вирішальний вплив на застосування принципів соціально відповідальної поведінки агробізнесовими структурами.

**Результати дослідження.** Не зважаючи на значні здобутки як в теоретичному так і практичному аспектах взаємодії бізнесу і суспільства питання розміру співвідношення суспільних та приватних інтересів залишається актуальним, а серед фахівців тривають постійні суперечки стосовно проблеми відповідальності, а точніше про вектор відповідальності, перед ким або чим повинен нести відповідальність бізнес, якщо він взагалі повинен бути відповідальним.